MINITER OF THE INSIDE.

Produced by Government Communications (GCIS)

English/Sepedi

| Mopitlo 2019 Kgatišo 2

uMsinga women fight poverty

a clothing manufacturing business that has created over 100 jobs for local women and youth.

Mntungwa owns uMsinga Clothing Factory which she established after reading a report that was released in 2010 and revealed that uMsinga was one of the poorest communities in the country.

Thousands of families were left without an income when a massive shoe factory in the area closed down about 25

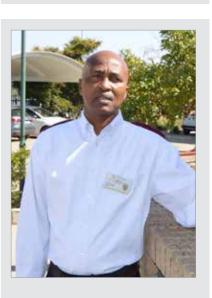
The plight of the community prompted Mntungwa to leave

Cont. page 2

Young author shines with first book

Page 4

Male midwife shatters female-only stereotype

Page 5

NO. OF THE REPORT OF THE PARTY OF THE PARTY

ALSO AVAILABLE ON:

(🕥 @VukuzenzeleNews

Websites: www.gcis.gov.za www.vukuzenzele.gov.za E-mail: vukuzenzele@gcis.gov.za Tel: (+27) 12 473 0353

Tšohle tše o hlokago go di tseba ka ga UIF

e e ba o be o lefa Sekhwama sa Bao ba Feletšwego ke Mešomo (UIF), sebaka se itšego, o na le maloka a go kleima dikholo ge o ka lahlegelwa ke mošomo, wa palelwa ke go šoma ka lebaka la bolwetši goba ge o tšea lifi ya setswetši goba ya ge o filwe tumelelo ya semolao ya go godiša ngwana.

Batho ba go bota balefi bao ba hlokofetšego le bona ba ka kleima.

Bengmešomo ba swanetše go ngwadiša bašomi ba bona go UIF ge ba thoma mošomo.

Ba swanetše gape go lefela UIF legatong la bašomi – yeo persente e tee ya yona e tšwago go moputso wa mošomi gomme persente e tee e lefiwa ke mongmošomo - go UIF kgwedi ye nngwe le ye nngwe. Palomoka ya tefo ke dipersenete tše pedi tša moputso wa mošomi.

Bašomi ba bangwe ga ba swanela go lefa UIF, go akaretšwa le ba go šoma diiri tša ka tlase ga tše 24 ka kgwedi; rakgwebo yo a itšhomelago; bašomi ba go hwetša khomišene fela; le maloko a palamente, khabinete, ditona le bakhanselara ba masepala.

Go kleima go UIF

Ge o lahlegetšwe ke mošomo o ka kleima dikholo tša go lahlegelwa ke mošomo go UIF. Tekanyo ya UIF e laolwa ke sekala sa dikholo, e lego magareng ga dipersenet tše 38 le 60 tša moputso mo matšatšing a mathomo a

238 le tekanyo ya bohle ya

dipersente tše 20 matšatšing a 239 go ya go a 365.

Ba go hwetša moputso wa tlase ba hwetša persente ya godingwana.

Go matšatši a mane ao motho a šomilego, o hwetša khrediti ya letšatši le tee – e fela se ga se a swanela go feta dikhrediti

Go lokela go hwetša khrediti ya palo ya godimo, o swanetše go ba o šomile o se wa kgaotša mošomo, o lefile UIF mengwaga ye mene pele o dira kgopelo.

Kgopelo ya dikholo tša UIF e swanetše go dirwa dikgweding tše 12 morago ga go felelwa ke mošomo gomme dikholo di lefiwa go thoma ka letšatši le o tlogetšego mošomo.

Dikholo di lefiwa fela ge

mongmošomo wa gago a fedišitše mošomo goba ge konteraka ya gago e fela. Ga o hwetše dikholo ge o leboga mošomo, ka ntle le ge o rakilwe ka tsela ye e sego ya maleba.

Dikholo tša setswetši

Gore o kleime UIF ge o le lifing ya setswetši o swanetše go ba o šomile dibeke tše 13 pele ga letšatšikgwedi le o dirago kgopelo ka lona.

Gape o swanetše go dira kgopelo ya dikholo tša setswetši pele ngwana wa gago a belegwa goba mo dikgweding tše 12 morago ga go belegwa.

O ka kleima UIF ge fela o sa hwetše moputso wa gago ka moka ga ona. Dikholo tša setswetši di lefiwa matšatši a 121, go akaretšwa le go boya tseleng le go belega ngwana a hlokofetše.

Dikholo tša bolwetši

Ge o kleima dikholo tša bolwetši tša go palelwa ke go šoma ka lebaka la bolwetši, o swanetše go dira kgopelo pele dikgweding tše 12 di ka feta.

Dikholo di lefiwa go thoma ka letšatši le o thomilego go palelwa ke go šoma.

O swanetše go romela lengwalo la ngaka go UIF gomme dikholo di lefiwa ge o na le bolwetši bja go feta matšatši a šupa.

Dikholo tša lifi ya ge o filwe tumelelo ya semolao ya go godiša ngwana

Go kleima dikholo tša lifi ya ge o filwe tumelelo ya semolao ya go godiša ngwana, ngwana yo o mo godišago o swanetše go ba le mengwaga ya ka tlase ga ye mebedi gomme o swanetše go dira kgopelo mo dikgweding tše 12 morago ga go hwetša lengwalo la tumelelo ya go godiša ngwana.

Kgopelo ya dikholo e dirwa ke motswadi o tee wa batswadi bao ba filwego tumelelo ya go godiša ngwana, gomme di lefiwa go thoma ka letšatši leo kgorotsheko e abilego lengwalo la tumelelo ya go godiša ngwana ka lona.

Lifi ya go godiša ngwana e swanetše go dirišwa go hlokomela ngwana.

Dikholo tša batho ba go bota balefi

Mosadi goba monna wa mohu goba molekani a ka dira kgopelo ya dikholo mo dikgweding tše 18 morago ga go hlokofala ga molefi. Ge ba sa dire seo mo dikgweding tše 12, ngwana wa go bota molefi a ka dira kgopelo. Ngwana o tlo ba le dikgwedi tše tshela le matšatši a 14 gore a dire kgopelo.

Ngwana ofe goba ofe wa mohu wa mengwaga ya magareng ga 21 le 25, ka nako ya lehu la molefi, a ka swanela go hwetša dikholo. Ngwana o swanetše go ba ngwana wa sekolo gomme a botile mohu ka tšohle. **U**

Naa o be o tseba?

UIF ke karolo ya tšhireletšo ya leago ya mmušo gomme e fa balefi bao ba sa šomego kimollo ye kopana.

Bofora

- O dira bofora ge o tšwela pele go amogela dikholo tša UIF o boeletše mošomong. UIF e tlo bula molato kgahlanong le basenyi.
- O se romele dikleimi tša bofora. Maina a batho go UIF a tswalantšwe le direkhoto tša bengmešomo gomme tshedimošo ka moka e a kgonthišwa gore ke ya
- Bega mongmošomo yo mongwe le yo mongwe yo o belaelago gore ga a latele molao wa UIF go ofisi ye nngwe le ye nngwe ya Kgoro ya Bašomi.

Go hwetša tshedimošo ka botlalo ka ga UIF, etela lefelo la tša mešomo la kgauswi le wena, leletša lefelo la megala go: 012 337 1680 goba nomoro ya mahala go: 0800 843 843, goba o etele weposaete ya Kgoro ya Bašomi go: www.labour.gov.za.